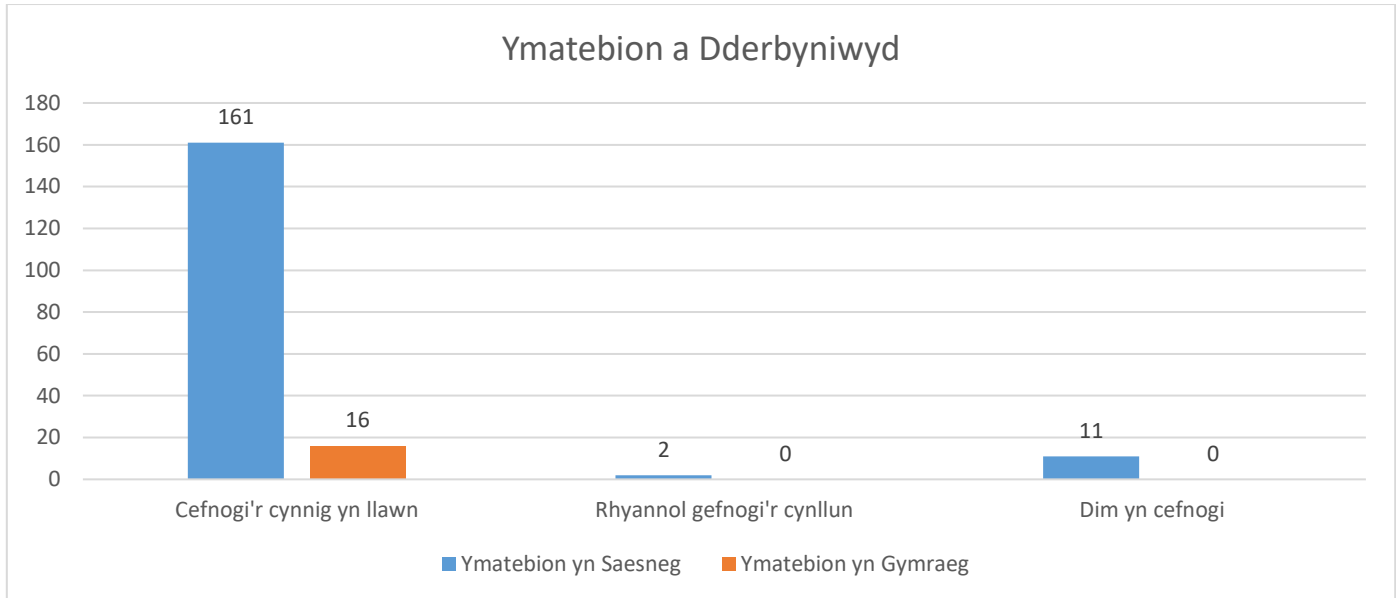

Dadansoddiad o'r Arolwg Ar-lein

Crynodeb o'r cynnig i adeiladu ysgol gynradd Gymraeg newydd 210 lle gyda darpariaeth gofal plant ar yr un safle yn ardal Tredegar/Sirhywi.

Daeth yr ymgynghoriad ar y cynnig uchod i ben ddydd Gwener 29 Ionawr 2021 a derbyniwyd cyfanswm o **190** ymateb, **16** ohonynt yn Gymraeg a **174** yn Saesneg.

Mae'r data islaw'n dangos faint o sylwadau a dderbyniwyd

	Sylwadau	Dim sylwadau	O'r sylwadau hynny
Ymatebion yn Gymraeg	10	6	<ul style="list-style-type: none"> Pob un o'r 16 yn cefnogi'r cynnig yn llawn
Ymatebion Saesneg	88	86	<ul style="list-style-type: none"> 86 yn dewis peidio rhoi sylwadau (85 o blaid ac 1 yn erbyn) 87 yn cefnogi'r cynnig yn llawn 10 dim yn cefnogi'r cynnig 2 yn cefnogi'r cynllun yn rhannol
	98	92	190

Sylwadau cadarnhaol a anfonwyd yn Saesneg yn cefnogi'r cynnig yn llawn

- Syniad gwych, angen mwy o ysgolion Cymraeg yn yr ardal.
- Byddai'n hyfryd cael mwy o blant yn dysgu Cymraeg fel iaith gyntaf.
- Hen bryd i hyn ddigwydd, gyda llawer yn gorfod teithio i Blaenau i gael addysg Gymraeg a chyn hynny i Frynmawr lle bûm i. Mae dwy neu fwy o ysgolion Cymraeg yn y rhan fwyaf o siroedd ac mae dweud nad oes angen un arall yn esgus pathetig gan y byddai'r rhan fwyaf o bobl yn ystyried anfon eu plentyn i ysgol Gymraeg pe byddai un yn agos at eu cartref.

- Newyddion gwych i Flaenau Gwent a'r Gymraeg!
- Mae fy mhlentyn yn teithio i'r ysgol yn Blaenau i gael addysg Gymraeg, er nad yw'n bell dylai ddal i gael y dewis i fynd i ysgol o fewn pellter cerdded fel sydd ar gael i blant sy'n dewis ysgolion Saesneg. Mae gennyf hefyd ferch fydd yn cychwyn o fewn y flwyddyn neu ddwy nesaf hefyd.
- Byddai'n wych gweld ysgol Gymraeg arall yn ardal Blaenau Gwent!
- Rwy'n cytuno y dylai fod ysgol gynradd Gymraeg arall yn yr ardal.
- Mae angen i Flaenau Gwent ehangu ei darpariaeth Gymraeg. Syniad rhagorol a hen bryd hynny.
- Rwy'n credu y byddai agor ysgol Gymraeg newydd yn Nhredeg ar yn ased i'r gymuned leol. Fel rhiant, rwy'n adnabod llawer o rieni eraill a fyddai'n hollol gefnogol i'r cynnig ac yn croesawu newid i'r ardal.
- Cyfle mor wych i'r Gymraeg ym Mlaenau Gwent.
- Rwyf wedi dysgu'r Gymraeg fel ail iaith ac ers hynny wedi dod yn athro Cymraeg mewn ysgol uwchradd, Blaenau Gwent yw'r ardal fwyaf amddifadus yng Nghymru o bell yng nghyswllt y Gymraeg. Fel siaradwr Cymraeg bydd yn rhaid i mi ystyried symud cyn gynted â bod fy mab yn ddigon hen i fynd i'r ysgol. Mae'n fy ngwneud yn drist iawn na fydd cenedlaethau'r dyfodol yn y sir hon yn gweld gwobrau a manteision dwyieithrwydd.
- Mae fy merch yn siarad Cymraeg ar ôl dysgu'r iaith mewn ysgol cyfrwng Saesneg. Mae'n awr yn athrawes Gymraeg mewn ysgol uwchradd yng Nghaerdydd. Roeddem wedi clywed am y diffyg mawr o athrawon Cymraeg yn y system addysgol yng Nghymru. Ym mis Medi 2020 dim ond 8 myfyriwr TAR drwy Gymru gyfan oedd yn astudio i ddod yn athrawon Cymraeg. Mae hyn yn dangos yn glir y diffyg darpariaeth yn ne Cymru ar gyfer dysgwyr Cymraeg. Os nad ydym yn dechrau wrth ein traed ac yn addysgu'r iaith i'n plant, bydd nifer athrawon y dyfodol yn parhau i ostwng.
- Angen mawr amdani!
- Mae angen ail ysgol gynradd Gymraeg ym Mlaenau Gwent, yn arbennig yn rhan uchaf Cwm Sirhywi.
- Mae angen mwy o ddarpariaeth Gymraeg yng ngorllewin Blaenau Gwent. Rydyn ni'n byw yn Nhredeg ar ac mae pob un o fy merched wedi mynd i Ysgol Gymraeg Brynmawr/Ysgol Gymraeg Bro Helyg ond rwy'n gwybod fod y teithio yn rhwysr i lawer o bobl.
- Mae fy nhri plentyn wedi cael budd mawr o addysg Gymraeg ac yn mwynhau defnyddio ail iaith. Rwy'n rhiant a llywodraethwr yn Ysgol Gymraeg Bro Helyg ac yn hapus iawn gyda'r ysgol hon a'r manteision mae fy mhiant eisoes yn eu cael o fod yn ddwyieithog o oedran cynnar a'r rhai y byddant yn eu cael yn y dyfodol. Bydd ail ysgol gynradd ym Mlaenau Gwent yn rhoi cyfle i fwy o blant i fanteisio o addysg Gymraeg, fel y gwnaeth fy mhiant i.
- Bydd hyn yn adnodd gwych i bobl ifanc i gael mynediad i addysg Gymraeg ym Mlaenau Gwent gan mai dim ond un ysgol gynradd sydd o fewn y fwrdeistref ar hyn o bryd. Mae'r ysgol yn boblogaidd iawn ac yn rhoi safon rhagorol o addysg a byddai ysgol Gymraeg newydd yn galluogi mwy o ddisgyblion i dderbyn addysg Gymraeg yma.
- Cefais i fy addysg yn Ysgol Gymraeg Rhymni a chafodd ein merched eu haddysg yn Ysgol Gymraeg Brynmawr ac Ysgol Gyfun Gwynllyw. Rydyn ni wedi byw yn Nhredeg ar hyd ein bywydau a byddem yn croesawu ysgol gynradd Gymraeg yn ardal Tredeg ar osgoi teithio ymhell i'r ysgol. Rydym yn ystyried fod addysg Gymraeg yn amhrisiadwy wrth roi cyfle i ddisgyblion siarad yr iaith a bod yn rhan o ddiwylliant eu hiaith eu hunain.
- Dylai pob ysgol yng Nghymru fod yn un cyfrwng Cymraeg. Dyma'r unig ffordd i gynhyrchu dinasyddion dwyieithog gyda'r holl fanteision y mae siarad nifer o ieithoedd yn eu rhoi.
- Rwy'n credu y bydd yr ysgol yn gyfle gwych i hyrwyddo'r Gymraeg yn ein hardal a phe byddai wedi bod ar gael pan oeddwn i yn yr ysgol, fe fyddwn i wedi bod wrth fy modd yn cael cyfle i ddysgu yn y Gymraeg yn fy ardal leol.

- Y Gymraeg oedd iaith y gymuned yn yr ardal am ganrifoedd mawr, llawer hirach nag y cafodd Saesneg ei siarad yma.
- Rwy'n llwyr gefnogi'r ysgol yma.
- Mae'n hollol iawn y dylem gael mwy o ysgolion Cymraeg yn ein hardal. Mae gan bobl ifanc Blaenau Gwent yn awr ddigon o gyfleoedd i dderbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Byddwn yn croesawu unrhyw ymgais i gadw ein hiaith yn fyw.
- Mae gan Dredegar hanes hir gyda'r Gymraeg a gwn o fy mhrofiad o weithio yn y dref fod gan y bobl lawer o ddi-ddordeb yn yr iaith.
- Hen bryd.
- Fe fyddwn i wrth fy modd i ysgol Gymraeg gael ei hadeiladu yn yr ardal. Rwy'n astudio'r Gymraeg ar lefel gradd ar hyn o bryd, gan obeithio cymhwyso fel athro yn yr ychydig flynyddoedd nesaf ac mae'n wych gweld yr iaith yn datblygu.
- Mae angen dybryd am addysg Gymraeg – a galw – o fewn Blaenau Gwent. Byddai'n gamwedd pe na fyddai'r cynnig hwn yn cael ei dderbyn.
- Mae angen dybryd am ysgol gynradd Gymraeg arall ym Mlaenau Gwent. Ai ni yw'r unig fwrdeistref yng Nghymru heb ysgol gyfun Gymraeg? Ni fydd hyn byth yn digwydd nes fod gennym fwy o ysgolion cynradd. Mae'n hen bryd am hyn. Mae pobl yr ardal wedi cael ei hamddifadu o'u hawl i dyfu lan yn siarad eu hiaith eu hunain am ddigon hir. Mae'r ysgol yn Blaenau yn rhy bell ar gyfer pobl ar ochr arall y cwm. Mae angen yr ysgol yma a dim ond dechrau pethau ddylai hyn fod.
- Mae'n hen bryd ein bod ni fel cymuned yn gwneud ein pwt i achub iaith ein gwlad.
- Hen bryd.
- Mae plant Cymru yn haeddu bod yn ddwyieithog.
- Mae cynnig addysg Gymraeg yn borth i well cyfleoedd cyflogaeth gyda'r llywodraeth a'r cyfryngau. Mae'r ganran o siaradwyr Cymraeg ym Mlaenau Gwent yn embaras a gallai'r cynnig hwn ail-ymuno pobl Blaenau Gwent gyda'r rhwydwaith ehangach yng Nghymru.
- Mae fy merch yn ddwyieithog ac mae bob amser wedi dweud mai mynychu Sali Mali, meithrin Ysgol Gymraeg Brynmawr ac Ysgol Gymraeg Gwynllyw Pont-y-pŵl oedd yr addysg orau y gallai fod wedi ei chael neu ddymuno amdani. Mae bellach yn nyrs iechyd meddwl cymunedol.
- Mae gen i grwt bach 1 oed. Rwyf wedi dweud yr hoffwn iddo fynd i ysgol Gymraeg pan mae'n ddigon hen i ddechrau mynd i'r ysgol, gan fy mod yn caru diwylliant Cymru a'r Gymraeg. Yn anffodus nid wyf yn medru gyrru car ac rwy'n credu mai yn Blaenau mae'r ysgol agosaf, sy'n golygu y byddai'n hunllef mynd ag ef i'r ysgol a'i nôl oddi yno. Pe byddai argyfwng byddai'n cymryd llawer o amser a nifer o fysis i'w gyrraedd. Am y rheswm hwn, byddai'n anodd ei anfon. Rwy'n byw yn Sirhywi felly mae'r ysgol yn llythrennol ar garreg fy nrws, felly rwy'n cefnogi'r cynnig yn llawn.
- Fel rhiant sy'n siarad Cymraeg, rwy'n llwyr gefnogi'r cynnig i sicrhau y caiff plant y cyfle i dderbyn addysg Gymraeg yn lleol.
- Rwy'n credu y bydd hon yn ased fawr i Dredegar. Mae gennyf lawer o berthnasau yno ac rwy'n gwybod y byddent wedi anfon eu plant i ysgol Gymraeg os byddai'n nes. Gan eu bod yn gorfod gweithio ac felly angen amser penodol ar gyfer dechrau a gorffen ac ni fyddent yno pan mae'n dod oddi ar y bws a phethau. Mae'n sicr y byddent wedi anfon pob un o'u 4 plentyn i'r ysgol pe byddai hynny wedi bod ar gael iddynt.
- Rwy'n gweithio i'r Gwasanaethau Cymdeithasol ar hyn o bryd ac mae llawer o blant wedi eu lleoli o fewn Blaenau Gwent. Yr adborth gan y teuluoedd rwy'n gweithio gyda nhw yw y byddai wedi bod yn well ganddynt anfon eu plant i ysgol Gymraeg, fodd bynnag roeddent wedi methu gwneud hynny oherwydd pethau ymarferol a chludiant. Roedd Blaenau yn rhy bell i bobl yn byw yng Nglynebwy a Thredegar ac nid oedd taith bws uniongyrchol ar gyfer y rhai nad ydynt yn gyrru.
- Helpu i gefnogi twf y Gymraeg yn yr ardal yma. Syniad da iawn! Mwy o gyfleoedd i blant ifanc ym Mlaenau Gwent i ddysgu iaith eu gwlad.

- Mae'n hanfodol helpu i sefydlu darpariaeth Gymraeg yn ardal Sirhywi/Tredegar i sicrhau fod digon o ddarpariaeth iaith wrth i'r galw dyfu am addysg Gymraeg.
- Mae hwn yn gyfle gwych i dyfu'r iaith yn y sir a rhoi dyfodol dwyieithog i'n hieuenctid.
- Mae'r Gymraeg yn rhan bwysig o'n treftadaeth yma yng Nghymru a dylem fod yn gwneud mwy i hyrwyddo hynny. Pan fydd fy merch wedi cyrraedd oedran ysgol bydd yn mynd i ysgol Gymraeg a gorau po fwyaf o ddewis sydd.
- Rwy'n credu'n gryf y byddai ysgol Gymraeg yn fanteisiol iawn i'r ardal. Mae'n amlwg fod pobl yr ardal eisiau mwy o addysg Gymraeg felly bydd ysgol arall yn cefnogi hynny.
- Rwy'n teimlo y byddai'n rhoi'r dewis i bob rhiant i gael addysg Gymraeg i'w plant.
- Ac ystyried y mewnlif o ddisgyblion i ysgolion cynradd Cymraeg, nod Llywodraeth Cymru o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 a safon rhagorol addysg Gymraeg yn Ysgol Cwm Gwyddon sydd gerllaw, mae'r cynnig yn fater syml! I'r dyfodol!
- Mae datblygu'r Gymraeg drwy fwy o addysg Gymraeg hygyrch mewn ail leoliad ym Mlaenau Gwent i'w groesawu'n fawr.
- Yn anffodus, nid oes digon yn siarad Cymraeg na'n gwybod am y Gymraeg felly byddai'n gyfle gwych i blant a'n gwlad ac yn rhoi mwy o ddewisiadau mewn bywyd i blant, felly rwy'n cefnogi hyn yn llwyr.
- Rhagorol, hen bryd!
- Mae darpariaeth ysgolion Cymraeg ym Mlaenau Gwent yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae Blaenau Gwent angen yr ysgol yma gan fod y Llywodraeth wedi gosod targed o filiwn o siaradwyr Cymraeg.
- Byddai ysgol Gymraeg arall yn wych. Mae'r Gymraeg yn tyfu a byddai cael mwy o bobl a blant yn dysgu'r iaith yn ased fawr i Gymru a'r ardal.
- Aeth pob un o fy mhedwar plentyn i ysgolion cynradd ac uwchradd Cymraeg, ac aeth tri ohonynt ymlaen i gael graddau prifysgol mewn addysg, ffasiwn a dylunio graffeg.
- Bydd hyn yn ased i'r ardal ac i Gymru.
- Cafodd fy holl blant addysg Gymraeg ac maent wedi ffynnu. Bydd ysgol Gymraeg arall o fudd mawr i'r ardal, gan roi dechrau gwych mewn bywyd i blant.
- Nod Llywodraeth Cymru yw cael mwy o siaradwyr Cymraeg sy'n byw yng Nghymru. Ni fydd hyn yn digwydd heb dwf mewn addysg Gymraeg.
- Gan fod yn rhiant plant yn yr unig ysgol Gymraeg ym Mlaenau Gwent, rwy'n gwybod y bydd llawer o rieni yn cytuno y gall teithio mewn bws yr holl ffordd o Dredegar i Blaenau fod yn ddiwrnod hir iawn i'r plant.
- Mae cefnogaeth wedi bod i addysg Gymraeg yn Nhredegar ond dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf mae'r daith i'r ysgol agosaf wedi cynyddu, gan ei wneud yn anodd i ddisgyblion a rhieni.
- Mae fy nau blentyn mewn addysg Gymraeg ac rwy'n credu y bydd yn dda cael ysgol arall yn yr ardal.
- Mae plant Tredegar yn haeddu dewis mynd i'r ysgol i ddysgu iaith ein gwlad. Fe fyddwn wedi bod wrth fy modd pe byddai hyn wedi bod ar gael pan oeddwn i yn yr ysgol.
- Rydym angen ysgol Gymraeg arall yn yr ardal ac mae Sirhywi yn union yng nghanol yr holl drefi. Byddai hefyd yn gostwng faint o deithio mae plant yn gorfod ei wneud, ac mae'n fantais y byddant yn dal i fedru mynd i'r ysgol pan mae'r tywydd yn wael.
- Cyn gweithio fel Cymhorthydd Addysgu yn Ysgol Gymraeg Bro Helyg, roeddwn yn cael fy nghyflogi gan y Mudiad Ysgolion Meithrin i redeg Cylchoedd Ti a Fi yn ardal Blaenau Gwent. Roeddwn yn rhedeg grŵp yn Nhredegar, Cwm, Parc Bryn Bach a Llanhilledd. Rhan o fy swydd oedd hyrwyddo addysg Gymraeg felly cefais lawer o sgysiau gyda rhieni am ba ysgol yr oeddent yn ei dewis ar gyfer eu plant. Lleoliad oedd y rhwystr mwyaf i rieni rhag dewis addysg Gymraeg. Roedd pawb eisiau anfon eu plant i ysgol 'leol' yn eu cymuned. Roeddent eisiau medru cerdded gyda'u plant i'r ysgol ac eisiau i ffrindiau eu plant i fod yn ffrindiau lleol. Roedd hyd yn oed rieni a gafodd addysg Gymraeg eu hunain yn dweud na fyddent yn anfon eu plant i'r ysgol Gymraeg gan ei bod yn rhy bell ac yn cofio nad oeddent yn hoffi nad oedd eu ffrindiau ysgol yn lleol. "Sa'i wedi

cadw mewn cysylltiad gyda fy ffrindiau o'r ysgol oherwydd maent i gyd yn byw mor bell". Yn fy holl amser yn rhedeg y grwpiau yma, mae'n drist gennyf ddweud mai dim ond un teulu y gwn amdano a aeth ymlaen i roi addysg Gymraeg i'w plant. Saesnes ydw i ac wedi dysgu siarad Cymraeg. Mor bell yn ôl â 2008 gallwn weld cyfle mor rhagorol oedd addysg Gymraeg, a phenderfynais anfon fy mhlentyn i ysgol Gymraeg. Nawr yn 16 oed mae fy merch yn gerddor ac mae ei gallu i siarad Cymraeg wedi agor llawer o ddrysau iddi. Fel teulu credwn fod y Gymraeg wedi cyfoethogi bywyd pob un ohonom. Fodd bynnag, fe wnes i hyd yn oed benderfynu peidio ei hanfon i ysgol uwchradd Gymraeg. Lleoliad oedd y rheswm. Byddai wedi gorfod teithio am awr i gyrraedd yr ysgol bob bore ac awr arall i ddod adre ac mae dwy awr allan o ddiwrnod person ifanc yn ei harddegau yn llawer. Gellid treulio'r ddwy awr hynny yn cymdeithasu gyda ffrindiau, yn ymarfer ei hofferynnau cerddorol, neu'n astudio. Rwy'n llwyr gefnogi sefydlu'r ysgol yma yn Nhredegar gan y byddwn yn trin mater lleoliad a rhoi ysgol Gymraeg yng nghalon y gymuned. Yn y cyfnod anodd hwn mae llawer ohonom wedi ail-ddysgu gwerth cymuned – bod yn gymdogion da ac aros yn lleol. Pa ffordd well i gynyddu nifer siaradwyr Cymraeg na galluogi pobl i gael mynediad i addysg Gymraeg yn eu hardal leol? Pob lwc!

- Rydym wedi gorfod aros mor hir am hyn, bu ei angen am lawer o flynyddoedd. Byddaf wrth fy modd yn gweld hyn yn digwydd. Bydd yn helpu twf y Gymraeg yng Nghymru ac yn galluogi preswylwyr Tredegar i gael cyfle cyfartal ar gyfer addysg eu plant a'u cyfleoedd bywyd a gyrfa wedyn.
- Fel athro Cymraeg (cynradd) sy'n astudio ar hyn o bryd ar gyfer Diploma Ôl-radd yng Gymraeg, rwy'n croesawu adeiladu ysgol gynradd Gymraeg arall ym Mlaenau Gwent. Mae cynifer o fanteision i fod yn ddwyieithog yn ogystal â dysgu iaith arall. Mae galw cynyddol am addysg Gymraeg ac mae teuluoedd Blaenau Gwent yn haeddu cael hawl i gael mynediad i hyn.
- Mae gan bob plentyn yn Nhredegar hawl i gael addysg Gymraeg!
- Mae'n gywilydd nad oes un eisoes!
- Rwy'n bwriadu dechrau teulu cyn hir a byddwn wrth fy modd i fy mhlant fedru mynd i ysgol Gymraeg leol yn hytrach na gorfod teithio allan o'r fwrdeistref.
- 100% ei hangen yma. Rydw i'n ystyried dechrau teulu ac ni fyddwn yn medru fforddio anfon plentyn tu allan i'r dref i gael addysg Gymraeg.
- Rwy'n credu mai enw'r ysgol newydd ddylai fod "YSGOL MYFYR WYN" ar ôl un o feibion enwocaf Sirhywi, y gof a'r Myfyr Wyn (William Williams)
- Mae'n warthus nad oes yn barod.
- Mae plant Blaenau Gwent wedi bod angen ysgol gynradd Gymraeg arall ers nifer o flynyddoedd. Rwy'n canmol penderfyniad y cyngor i symud ymlaen.
- Mae Tredegar angen cyfleusterau addysg Gymraeg ansawdd da, mae galw cynyddol a dylai ateb hynny gyda chyfleuster addas.
- Mae gan blant Blaenau Gwent yr un hawl â phob plentyn arall ar draws Cymru i gael addysg Gymraeg yn eu cymuned ac mae'n hen bryd i'r hawl hwn gael ei wireddu. Ymgyrchais am dair blynedd am ysgol o'r fath yn Butetown ac rwyf wedi gweld pa mor llwyddiannus fu hyn gyda phlant o bob cefndir ac rwy'n sicr y bydd hyn yn wir am Dredegar hefyd. Bydd pobl ar draws Cymru yn edrych i weld os yw Cyngor Blaenau Gwent yn rhoi'r un cyfleoedd i'w plant â chynghorau eraill ar draws Cymru. Hoffwn adael yma eiriau Aneurin Bevan, mab enwocaf Tredegar: "Mae pobl o rannau eraill y wlad yn synnu pan ymwelant â Chymru i ganfod faint o bobl Cymru sy'n dal i siarad Cymraeg a pha mor gryf a hyd yn oed angerddol yw eu cariad pobl Cymru at eu gwlad, eu diwylliant a'u sefydliadau unigryw. Nid oes dim byd i'w resynu am hyn. I'r gwrthwyneb, mae'n rhagorol y dylai diwylliannau, gwerthoedd a sefydliadau neilltuol ffynnu er mwyn gwrthweithio tueddiad arswydus yr oes tuag at safoni, gwastrodi a llwydni cyffredinol". (1947) "Er nad yw'r rhai ohonom a gafodd ein magu yn Sir Fynwy ac yn sir Forgannwg yn siarad Cymraeg nac yn ysgrifennu Cymraeg, serch hynny rydym i gyd yn ymwybodol o'r ffaith fod diwylliant yn bodoli yng Nghymru, ac yn arbennig yn yr ardaloedd gwledig ac yn

y gogledd, sydd yn unigryw yn y byd. Mae'n ansawdd meddwl arbennig, agwedd arbennig tuag at bethau meddyliol na welir unrhyw le arall yng Nghymru. Nid ydym yn barod i'w gweld yn marw." (1953)

- Mae'n hen hen bryd cael ysgol gynradd Gymraeg arall ym Mlaenau Gwent. Mae pob bwrdeistref arall yn ardal Gwent wedi symud ymlaen gydag addysg Gymraeg dros y blynyddoedd ond mae Blaenau Gwent wedi llusgo traed yn golygu fod nifer lai yn derbyn addysg Gymraeg. Agorodd Uned Gymraeg Brynmawr ddechrau'r 80au. Heblaw'r symud i ysgol gynradd lawn, ni fu unrhyw "hwb" arall ar addysg Gymraeg.
- Mae hyn yn newyddion gwych i'r ardal ac wrth gynyddu darpariaeth Gymraeg.
- Mae hyn yn wych ar gyfer addysg Blaenau Gwent a'r cyfle y bydd yn ei roi i blant yn y dyfodol. Cafodd fy nau blentyn addysg Gymraeg yn Nantyglo, a byddai'n wych cael hyn yma yn Nhredegar.
- Fe fyddwn wrth fy modd pe byddai wedi bod yma yn y 1980au pan oeddwn yn yr ysgol fel nad oedd yn rhaid i mi deithio i sir arall (canol Morgannwg) i gael addysg Gymraeg.
- Cafodd yr angen am ysgol gynradd Gymraeg yn Nhredegar ei gydnabod ar ôl llawer o flynyddoedd. Bydd pobl ifanc Tredegar yn cael mantais addysgol a diwylliannol ac mae eu teuluoedd yn croesawu'r cynnig yn gynnes iawn. Bydd manteision addysg gynradd Gymraeg yn meithrin talentau a sgiliau'r disgyblion ifanc fydd yn mynychu. Dymuniadau gorau i bawb sy'n ymwneud â'r prosiect gwerth chweil hwn.

Sylwadau cadarnhaol a anfonwyd yn Gymraeg yn cefnogi'r cynnig yn llawn

- Mae'n hen bryd i'r sir gael ysgol Gymraeg arall. Ni yw'r unig sir yng Nghymru gydag un ysgol Gymraeg yn unig.
- Mae'r angen am ysgol gynradd Gymraeg arall yn yr ardal wedi bod yn amlwg ers nifer o flynyddoedd. Rwy'n falch iawn o glywed fod y dymuniad yn agosach at gael ei wireddu ac y bydd yn gam cadarnhaol tuag at gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Does dim amheuaeth am yr awydd a'r teimlad cryf o Gymreictod sy'n perthyn i'r ardal ers blynyddoedd.
- Mae'n hen bryd i ni gael ysgol Gymraeg arall yn yr ardal.
- Fel cyn ddisgybl o Ysgol Gymraeg Rhymini ac ar ol danfon fy mhiant i Ysgol Gymraeg Brynmawr ac Ysgol Gyfun Gwynllyw byddwn yn hollol gefnogol i weld ysgol Gymraeg yn Nhredegar. Bu rhaid i blant deithio am 65 mlynedd er mwyn derbyn addysg drwy gyfrwng y Gyr hyn rhoi'r cyfle iddynt ddysgu'i hiaith ei hun yn ei milltir sgwar.
- Newyddion gwych. Hyfryd I weld yr iaith yn tyfu. Mwy o gyfleuoedd I blant siarad Cymraeg.
- Credaf fod yn syniad da I roi fwy o gyfleuoedd I bobl dysgu a siarad Cymraeg. Rhagor o ysgolion I rannu arfer da ac adnoddau gyda, ac I weithio ynghyd. Cyfle i hybu'r Gymraeg yn y gymuned yna!
- Ers 1991 dim ond un ysgol gynradd Gymraeg sydd yn bodoli ym Mwrdeisdref Blaenau Gwent. Blaenau Gwent yw'r unig sir yn y De Ddwyrain sydd ddim wedi symud ymlaen i sefydlu mwy nac un ysgol gynradd gyfrwng Gymraeg yn y Bwrdeistref. Mae'r twf yn y nifer o rhieni sydd yn i anfon eu plant i ysgolion cyfrwng Gymraeg dros y degawdau wedi mynd o nerth i nerth. Er mwyn sicrhau fod gan teuluoedd dewis i anfon eu plant i ysgol cyfrwng Cymraeg mae'n hanfodol ein bod yn sicrhau ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg o fewn cyrraedd rhesymol i'w cartrefi. Yn y pendraw mae angen sicrhau fod ysgol gynradd gyfrwng Gymraeg nid yn unig yn ardal Tredegar ond yn ardal Glyn Ebwy hefyd. Mae gan Cyngor Blaenau Gwent ddyletswydd i gefnogi ymgyrch Llywodraeth Cymru i gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Edrychaf ymlaen at weld yr egin Ysgol Gynradd yma yn agor ei drysau ym mis Medi 2023 ac mi fyddaf yn dilyn y datblygiadau a diddordeb mawr. Braf gweld Cylch Meithrin dan adain Mudiad Meithrin yn agor yn ardal Tredegar - bydd hyn o gymorth mawr wrth ledaenu'r gair am fanteision addysg cyfrwng Gymraeg ac dwi'n siwr bydd cydweithio agos rhwng y Cylch Meithrin a'r ysgol newydd.

- Mae'n dda clywed fod sefydlu Ysgol Gymraeg yn ardal Tredegar/Cwm Sirhywi yn newyddion arbennig. Mae Blaenau Gwent wedi bod yn gweithredu un Ysgol Gymraeg am flynyddoedd lawer, ac felly bydd agor ail ysgol yn y sir yn lledu addysg Gymraeg. Pob lwc, gan obeithio bydd y fenter yn llwyddiannus.
- Mae'r cynnig i ddatblygu Ysgol Gynradd Gymraeg newydd 210 lle yn Nhredegar/Cwm Sirhywi yn ddatblygiad pwysig iawn o ran ateb gofynion rhieni lleol ac yn sicr bydd hyn yn hwb sylweddol i dwf yr iaith yn yr ardal hon. Dros y blynyddoedd diwethaf, mae'r Fenter wedi dod ar draws dwsinau o deuluoedd ym Mlaenau Gwent oedd am anfon eu plant i addysg Gymraeg wedi penderfynu i beidio gwneud hyn oherwydd y diffyg darpariaeth yn lleol. Mae cyfraddau trosglwyddiad iaith ardal Blaenau Gwent yn waeth nag ardaloedd cyfagos yn Ne-Ddwyrain Cymru oherwydd diffyg argaeledd addysg cyfrwng Gymraeg yn hanesyddol. Fe all yr ysgol newydd hon newid y sefyllfa yn sylweddol. Mae'r cynnig yma yn gam pwysig tuag at gydraddoldeb o ran dewis ac yn fuddiol i blant, rhieni y gymuned leol ac hefyd yn cryfhau'r Gymraeg ym Mlaenau Gwent.
- Rwyf yn croesawu'r cynnig fydd yn gam pwysig ymlaen ym Mlaenau Gwent ac yn eu galluogi i gyfrannu at weledigaeth y Llywodraeth o ran cynnydd yng nghanran y plant 7 oed sydd yn derbyn addysg Gymraeg. Mae sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg yn ardal Tredegar/Sirhywi yn gwbl allweddol er mwyn sicrhau dewis gwirioneddol i rieni a disgyblion o ran addysg cyfrwng Gymraeg yn yr ardal hon. Rwyf yn croesawu'n fawr bod y Cyngor yn cynnig y cynllun beiddgar hwn, ac mae'r cynnig hwn nid yn unig yn diwallu'r galw sylweddol sydd eisoes yn bodoli, ond am greu galw am addysg cyfrwng Gymraeg yn yr ardal. Dyw addysg cyfrwng Gymraeg heb fod yn opsiwn gwirioneddol i lawer o deuluoedd yr ardal yn y gorffennol, ac mae'r cynnig hwn yn newid y sefyllfa hwn. Rwyf hefyd yn falch o weld bod y cynlluniau hyn wedi'u plethu gyda'r gwaith sydd wedi digwydd o ran cynyddu darpariaeth gofal plant, yn benodol o ran gwaith y Mudiad Meithrin. Bydd datblygu darpariaeth gynradd cyfrwng Gymraeg yn lleol yn debygol o gynyddu'r galw am ofal plant lleol drwy gyfrwng y Gymraeg. Bydd hyn yn ei dro wrth gwrs yn arwain at nifer cynyddol o blant lleol fydd yn dymuno symud o'r gofal plant cyfrwng Gymraeg i ddarpariaeth gynradd cyfrwng Gymraeg. Mae'n hollbwysig felly bod y datblygiadau hyn yn digwydd ar y cyd, ac yn cael eu cydlynu ar efel strategol. Credaf fod y cynnig hwn yn gam hynod arwyddocaol, ac am sicrhau bod mwy o blant Blaenau Gwent yn datblygu yn siaradwyr dwyieithog hyderus.

Sylwadau cadarnhaol a anfonwyd yn Saesneg yn rhoi cefnogaeth rannol i'r cynnig

- Ar gyfer rhieni sydd eisiau i'w plant fynychu ysgol Gymraeg, mae'n syniad da cael ysgol yn Nhredegar gan fy mod yn gwybod y gall cludiant achosi problem ar hyn o bryd. Rwy'n bryderus os byddai'n mynd â disgyblion i ffwrdd o'r ysgolion yn Nhredegar, Gwn y gall rhai disgyblion ddod o Lynebwy ond byddai 24 disgybl fesul cohort, pe byddai 16 o Dredegar, yn 3 yn llai o ddisgyblion ar gyfartaledd ym mhob ysgol gynradd ac erbyn iddo fod yn llwyr weithredol y byddai hynny yn 24 fesul ysgol (8 grŵp blwyddyn 3 3 disgybl), byddai hyn yn golygu colli incwm i'r ysgolion cynradd yma.
- Oes gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent gymaint â hynny o ddisgyblion sydd eisiau cael eu haddysg yn Gymreg? Fe fyddwn wedi credu y byddai'r un n y Blaenau yn ddigon.

Sylwadau a anfonwyd yn Saesneg ddim yn cefnogi y cynnig

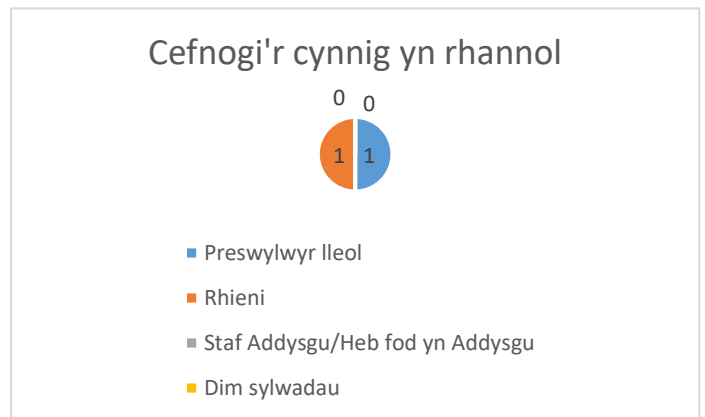
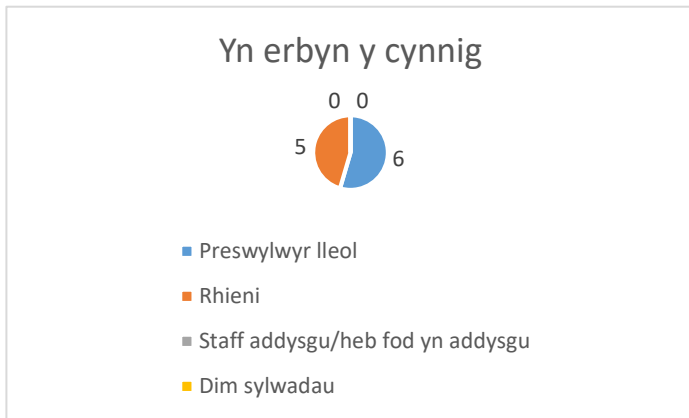
- Yn lle gwario'r arian ar ysgol newydd, rwy'n credu y byddai'n well iddo fynd i'r ysgolion sydd wedi sefydlu yn yr ardal. Mwy o hyfforddiant staff, adnoddau ar gyfer addysgu Cymraeg.
- Mwy o hyfforddiant staff, adnoddau ar gyfer addysgu Cymraeg. Mae digon o ysgolion yn Nhredegar. Byddai hyn yn cael effaith niweidiol ar niferoedd disgyblion ac felly eu cyllidebau. Ychydig iawn o Gymraeg sy'n cael ei siarad yn yr ardal yma beth bynnag.
- Gwastraff arian, digon o ysgolion yn barod.
- Nid oes neb yn siarad Cymraeg yma.
- Nid wyf yn credu y byddai hyn yn gweithio nac yn ymarferol, mae ysgol Gymraeg yn Blaenau yn barod.
- Mae golygfeydd gwych dros Dredegar o'r tir y bwriedir adeiladu'r ysgol gynradd arno, ond bydd adeilad concrit arall eto yn cymryd y gofod gwyrdd hyfryd hwn. Mae'r tagfeydd traffig ar waelod Heol Beaufort yn ofnadwy yn barod ar adegau ysgol, bydd yr ysgol newydd yma o fewn tafliad carreg o Ysgol Gynradd Glanhywi ac felly caiff y traffig ei ddyblu.
- Rwy'n llywodraethwr mewn ysgol uwchradd gyfagos. Rwy'n bryderus am y goblygiadau y byddai ysgol Gymraeg yn eu cael ar ysgolion presennol yng nghyswllt nifer disgyblion/cyllid. Rwy'n credu y byddai'n well gwario'r cyllid ar ein hysgolion presennol yn yr ardal a byddwn hyd yn oed yn cefnogi gwario mwy o arian ar wella addysg Gymraeg yn yr ysgolion presennol. Gan mai awdurdod lleol bach yw Blaenau Gwent, nid wyf yn gweld y broblem mewn teuluoedd yn cymryd y daith fer i'r Blaenau i fynychu'r ysgol Gymraeg bresennol. Ar lefel bersonol, gwnes benderfyniad bwriadol i beidio anfon fy mhlant fy hun i Ysgol Bro Helyg. Rwy'n teimlo y byddai fy mhlant yn manteisio o gael eu haddysg yn Saesneg, gan ei bod yn iaith a ddefnyddir yn eang ac rwy'n rhagweld y byddai'n fwy defnyddiol iddynt yn yr hirdymor, er enghraifft wrth wneud cais am brifysgolion a/neu swyddi y tu allan i Gymru. Fodd bynnag, rwyf yn cefnogi fy mhlant i ddatblygu eu sgiliau yn y Gymraeg ac rwy'n hapus ei bod yn rhan o'r cwricwlwm.
- Mae llawer o weithfeydd heb eu cofnodi dan y safle a gynigir. Fe wnaeth safle St. James lawr y ffordd yn Thomas Ellis Way ddal y Cyngor mas drwy fod angen gwerth £31m o waith daear ychwanegol i gynnal y safle a'i wneud yn ddiogel ar ôl canfod siafftau gweithfeydd tebyg heb eu nodi. Dywedodd y Cyngor bryd hynny na fyddai byth yn cael ei ddal mas felly eto nac i wario arian tebyg i ddim ond cynnal tir anniogel yn ddiangen i adeiladu arno eto, eto dyma ni eto, yn hytrach na dewis safleoedd diogel (e.e. y nifer fawr o erwau gwag o dir gwastraff yn hen waith dur Glynebwy a safle gwag Coleg Gwent), i enwi ond dau safle y gwyddys eu bod 100% yn ddiogel. Pam felly ystyried Chartist Way gyda'r NCB wedi dweud yn y Dystysgrif Amgylcheddol yn dilyn eu hadroddiad ar brynu fy eiddo ym mis Mai 2010 ar ôl "cerdded o amgylch", na fedrir byth adeiladu ar y safle yma (y padog yn Chartist Way). Yn eu rhuthr gwyllt i'r Cyngor gam-wario £6m arall o arian cyhoeddus (arian yn dilyn Covid, o ddifrif) i gael ysgol Gymraeg, yn od mewn ardal lle nad oes bron neb yn siarad Cymraeg nac yn malio am hynny) ac ar gyfer dim ond 210 o ddisgyblion, yn ddim llai na chywilyddus.
- Nid yw Ysgol Bro Helyg yn llawn. Gallai hyn fynd â disgyblion o ysgolion eraill ac nid yw'n ymddangos fod galw am yr ysgol. A yw'n ariannol hyfyw cael adeilad ysgol llawn gyda dim ond ddau ddsbarth?
- Unwaith eto, bydd y parcio yn yr ardal yma'n broblem. Mae llawer o ddamweiniau bob mis ar yr ffordd yn mynd i ardal Heol Beaufort, ni fydd hyn ond ychwanegu at y problemau y mae'r preswylwyr yn gorfod eu dioddef ddydd ar ôl dydd.

Dadansoddiad cyffredinol o ymatebwyr

Gofynnodd yr arolwg i'r ymatebwyr ym mha ddsbarth cyffredinol yr oeddent, tebyg i breswylwyr lleol, rhieni, staff heb fod yn addysgu neu lywodraethwyr.

Cafodd yr ymatebin eu casglu islaw i ddangos cynrychiolaeth y rhai oedd â diddordeb.

Fel y gellir gweld o'r siartiau tafell uchod, mae'r nifer yn erbyn y cynnig yn fath, sef 11. Mae 6 ohonynt yn breswylwyr lleol a 5 yn rhieni. Yn yr un modd, o'r rhai oedd yn cefnogi'r cynnig yn rhannol, rodd 1 yn breswilydd ac 1 yn rhiant. Ma'r siart tafell islaw'n dangos yr ymatebion cadarnhaol gan breswylwyr lleol (ychydig dros 40%), rhieni (18%) ac athrawon (22%).

